

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Közgyűlés rendőri fedezettel.

Két meghívó.

Budapest, jan. 8. Pest vármegye alispánja, *Beniczky* Lajos a megyebizottsági tagokat ma délelőtt 10 órára közgyűlésre hívta össze, amelynek tárgya Győr vármegye átirata volt *Laszberg* Rezső gróf pestmegyei szereplése dolgában. Minthogy a közgyűlésre *Laszberg* Rezső gróf főispánhelyettes is adott ki meghívót és köztudomású volt, hogy a gyűlésen *Laszberg* gróf is meg fog jelenni, előrelátható volt, hogy a közgyűlés viharos lesz.

Ostromállapot a megyeházán.

A vármegyeháza környékét már korán reggel rendőrök szállották meg. A vármegyeházában 86 főnyi rendőrség volt *Sajó* Sándor rendőrkapitány és *Gersics* rendőrfelügyelő vezetése alatt, úgy hogy a megyeháza valóságos ostromállapot képét mutatta.

Kérik a közgyűlési terem kulcsait.

Délelőtt 9 órakor *Sajó* Sándor rendőrkapitány felkereste *Beniczky* Lajos alispánt és felszólította, hogy adja át a közgyűlési terem kulcsait.

Beniczky alispán ezt megtagadta, de minthogy a rendőrkapitány kijelentette, hogy karhatalommal fogja a közgyűlési terem ajtaját feltörötni, az alispán utasította a várnagyot a kulcsok kiadására.

A vihar.

A közgyűlési terem ajtajának felnyitása után a 86 főnyi rendőrcsapat bevonult a terembe és *Sajó* rendőrkapitány vezetése alatt két sorban állotta körül az elnöki emelvényt.

Midőn a bevonuló megyebizottsági tagok meglátták a teremben a rendőröket, teljes erővel kitört a felháborodás.

- Ki rendelte ide a rendőröket?!
- Hallatlan gyalázat!
- El a rendőrökkel!

Ilyen kiáltások hallatszottak, miközben *Beniczky* alispán elfoglalta az elnöki széket és a tisztviselői kar is körülötte volt.

Ekkor belépett *Laszberg* Rezső gróf főispánhelyettes, utána *Römer* alispánhelyettes és felsiettek az elnöki emelvényre.

Irtózat, fülsiketítő láрма tört ki. A szidalmak egész zápora hullott a főispán-

helyettesre. Szakadatlanul ilyen kiáltások süvöltöttek *Laszberg* gróf felé:

— Gazember! Hazaáruló bitang! Szarvasmarha! Gyalázatos fráter! Komisz betyár!

Laszberg gróf halálsápadtan állott az emelvényen és így szólt:

— Ezennel megnyitom a közgyűlést.

Az óriási zajban azonban nem lehetett érteni egyetlen szavát sem és a láрма semmiképp nem akart csöndesülni.

— Minthogy ilyen lármában és zajban a közgyűlést megtartani nem lehet, ezennel berekesztem, — mondá végre *Laszberg* gróf és *Römerrel* együtt kisetett a teremből.

Erre *Beniczky* Lajos, mint a vármegye törvényes alispánja, kijelentette, hogy a közgyűlésnek mind megnyitását, mind berekesztését törvénytelennek tartja. Minthogy Pest vármegyének ez idő szerint nincs főispánja, egyedül ő, az alispán, van jogosítva arra, hogy a közgyűlésen elnököljön. A gyűlést tehát megnyitja, de mivel rendőri karhatalom tartja megszállva a közgyűlési termet, itt gyűlést tartani nem lehet, felszólítja tehát a megyebizottsági tagokat, hogy vonuljanak át a *Saskör* helyiségébe.

Letartóztatott képviselők.

Beniczky alispán beszéde alatt *Héderváry* Lehel országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag összeszólalkozott *Sajó* rendőrkapitánynyal.

Héderváry ugyanis *Laszberg* távozásakor át akart törni a rendőri kordonon.

— Tessék távozni innen! — kiáltott rá a rendőrkapitány.

— Én megyebizottsági tag és országgyűlési képviselő vagyok, jogom van itt lenni! — felelte *Héderváry*.

— Távozzon a kordon elől! — ismételte *Sajó* Sándor.

— Nem távozom! — volt *Héderváry* felelete.

Erre a kapitány ráparancsolt két rendőrre, hogy tartóztassák le *Héderváryt*.

A két rendőr engedelmeskedett s megfogta és oldalt állította a képviselőt.

Ekkor *Pozsgay* Miklós országgyűlési képviselő utat tört a rendőrökhöz és így kiáltott rájuk:

— Ez piszkos eljárás! Hogy mernek letartóztatni egy képviselőt?!

Erre *Sajó* kapitány parancsára a rendőrök *Pozsgay* Miklóst is letartóztatták.

Megdobált főispán.

Beniczky alispán felszólítására a megyebizottsági tagok *Beniczky* Lajos és

Prónay Dezső báró vezetésével a vármegyeházáról a *Saskör* helyiségébe vonultak, hogy a közgyűlést ott folytassák.

Utközben a Ferencz-rendiek temploma előtt találkoztak *Lenk* Gyulával, *Jász-Nagykun-Szolnok* vármegye nemrég kinevezett főispánjával.

Förster Aurél fölismerete *Lenk* Gyulát és elkiáltotta magát:

— Itt is megy egy hazaáruló, a szolnoki megyefőnök!

A bizottsági tagok erre *Lenket* zajosan megabczugolták és hógolyóval megdobálták.

Közgyűlés a Saskörben.

A *Saskörben* tartott megyei közgyűlésen mintegy 150 megyebizottsági tag vett részt.

Beniczky Lajos alispán folytatólag megnyitván a gyűlést, tiltakozott a megyeházán történtek ellen.

Agorasztó Tivadar tiszteletbeli főjegyző jelentette, hogy a belügyminiszter Pest vármegyétől megvonta a dotációt.

Holló Lajos a dotáció megvonását törvénytelennek mondja és azt indítványozza, hogy a közgyűlés vessen ki az állami adó után 10 százalékos megyei pótdadót a nemzeti ellenállás alapja javára és a begyűlő összeg kezelésével *Prónay* Dezső bárót bizza meg.

Beniczky alispán a közgyűlés élénk helyeslése mellett elfogadottnak nyilvánítja az indítványt.

Dubraviczky László tiszteletbeli főjegyző felolvassa *Prónay* Dezső báró indítványát, mely szerint a közgyűlés fejezze ki bizalmát *Fazekas* Ágoston iránt.

Ezt az indítványt is nagy lelkesedéssel elfogadták.

Ezután felolvasta *Dubraviczky* László Győr vármegye átiratát, melyben Győr megye törvényhatósága bizalmatlanságát és megvetését fejezi ki *Laszberg* Rezső gróf főispán iránt, hazafiatlan viselkedéseért.

Az átiratot egyhangu helyesléssel tudomásul vették és ezzel a közgyűlés véget ért.

Beniczky nyilatkozata.

Budapest, jan. 9. Egy újságíró kérdést intézett *Beniczky* Lajos pestmegyei alispánhoz a további fejlemények felől, mire *Beniczky* így válaszolt:

— Már a közgyűlést megelőzőleg mondotta nekem *Kristóffy* belügyminiszter, hogy magunkat okoljuk tetteink konzekvenciái miatt. Erre én azt feleltem: Minden tettemnek következményével tisztában vagyok és a felelősséget vállalom.

Ezt mondom ma is. De hogy mi következik ezután, azt csak az Isten tudja.

Beniczky egyébként kijelentette, hogy meg van győződve, hogy az ő elmozdítása már a legközelebbi napokban megtörténik.

A letartóztatott képviselők kihallgatása.

Budapest, jan. 8. A megyei közgyűlésen letartóztatott két képviselőt, *Héderváry* Lehel és *Pozsgay* Miklóst átvitték a rendőrfőkapitányságra, hol egész délutáni két óráig őrizet alatt tartották őket.

Délután két órakor megkezdte a rendőség *Héderváry* Lehel kihallgatását. *Héderváry* mindenekelőtt azt követelte, hogy kihallgatásához két tanut állítsanak elő, mert csak ez esetben hajlandó vallomást tenni. Erre behívtak két rendőrségi napidijast, de *Héderváry* Lehel kijelentette, hogy ezek előtt nem vall. Tiltakozott egyébként a rendőség eljárása ellen és hivatkozva arra, hogy ő országgyűlési képviselő, kijelentette, hogy a rendőségnek semmi joga sem volt öt négy óra hosszán át rendőri felügyelet alatt tartani. Erre jegyzőkönyvet vettek föl és *Héderváryt* szabadon bocsátották.

Következett *Pozsgay* Miklós kihallgatása. *Pozsgay* megtagadott minden felvilágosítást és bejelentette, hogy védelmével *Polonyi* Gézárt bizza meg. Jegyzőkönyvet vettek fel vele is és azután szintén szabadon bocsátották.

Bünyvádi feljelentés Sajó kapitány ellen.

Budapest, jan. 8. *Héderváry* Lehel és *Pozsgay* Miklós országgyűlési képviselők kijelentették, hogy letartóztatásuk miatt bünyvádi feljelentést tesznek Sajó Sándor rendőrkapitány ellen.

Heves vármegye ellenállása.

Eger, jan. 8. Heves vármegye mai közgyűlése egyhangulag kimondta, hogy a belügyminiszter megsemmisítő rendelete ellenére is fenntartja alkotmányvédő határozatát és a vármegyei tisztviselők felfüggesztését előre is érvénytelennek nyilvánítja.

Sáros vármegye ellenállása.

Eperjes, jan. 8. Sáros vármegye mai közgyűlése kimondta, hogy a király főispánkinevezési jogát elismeri, de mivel a mostani kinevezés nélkülözi az alkotmányos ellenjegyzést, ennek következtében *Bornemissza* Ádám főispántól a hivatalos esküt nem veszi ki, a tisztviselőket a beiktatásnál való közreműködéstől eltiltja és az ott megjelenő megyebizottsági tagokat a haza ellenségeinek tekinti.

A nagybányai választás.

Nagybánya, jan. 8. Ma délután két század katonaság érkezett ide, hogy a holnapután tartandó képviseléválasztásnál a rendet fenntartsa. Jelöltek: *Földes* Béla

egyetemi tanár függetlenségi és *Bay* Lajos, a volt szabadelvűpárti képviselő, pártönkivüli programmal. *Földes* megválasztását bizonyosra veszik.

Az erőszak leintése.

Budapest, január 8. A *Politikai Értésítő* jelenti: A közeli napok változást fog hozni a kormány eddigi taktikájában, amely különösen a törvényhatóságokkal szemben alkalmazott erőszakos intézkedések mellőzésében fog kulminálni. A kormány ugyanis irányadó helyről figyelmeztetést kapott, hogy azok a kínos izgalmak, melyek az erőszakos ténykedések nyomán járnak, éppenséggel nem alkalmasak arra, hogy a tisztességes béke helyreállításán fáradozók munkáját megkönnyítsék. Ez a bécsi forrásból származó hír terjedt el ma este a politikai körökben, ahol e hirt igen valószínűnek tartották. Amint az utolsó napok incidensei lekerülnek a napirendről és a kormány az irányadó helyről kapott utasításnak megfelelően a főispánok erőszakos installációjában rejlő provokativ eljárástól tartózkodik, a nemzet érdekében álló békekötés lehetősége ismét felszínre kerül s a legkomolyabb formában megindulnak a tárgyalások a mai válságból való kibontakozás utjának egyengetésére és az elnapolt parlament összehívásának terminusáig meg is akarják azt oldani. Erről beszéltek ma figyelemmel érdeklő politikai körökben és e hír eshetőségeit mérlegelték.

Közös miniszteri tanácskozás.

Budapest, jan. 8. *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök *Vörös* László kereskedelemügyi és *Feilitzsch* Artur báró földművelésügyi miniszter társaságában holnap Bécsbe utazik, hogy részt vegyenek a szerdán tartandó közös miniszteri tanácskozáson.

Felrobbantott rendőrfőnök.

Rosstov, jan. 8. Az itteni helyettes rendőrfőnök ellen ma merényletet követtek el. A rendőrfőnök feleségével együtt az utcán sétált, midőn egy bombát dobtak feléje. A bomba felrobbant és a rendőrfőnököt feleségével együtt darabokra tépte szét.

Gyilkos telefonvezeték.

Miskolcs, jan. 8. Egy épület előtt a telefonvezeték leszakadt és a villamos vezetékkel érintkezve, lecsüngött a földre. Egy fiatal urileány, *Bartha* Erzsébet, aki abban a házban lakott, hazamenet elhaladt a leszakadt vezeték mellett, amely a lábára csavarodott és amidőn kezével hozzáért, az áram nyomban agyonütötte. A végzetes baleset városszerte nagy megdöbbenést keltett.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva* 6. szám és a *Corsia* *Deák* 34. szám alatt levő dohánytözsdeben (a Hungária-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

Huszonöt év a magyar tengeri hajózás történetéből.

— 1880—1905. —

Írta: *Gonda Béla*, miniszteri tanácsos.

II.

Az osztrák-magyar Lloydal fennállott közös szerződésnek már 1888. márczius 19-én történt megújítása alkalmával a magyar kormány több arányu biztosítékot igyekezett szerezni arra nézve, hogy a Lloyd a magyar forgalom érdekeit kellő gondozásban részesítse, de sikertelenül. Sőt a Lloyd az új szerződés megkötését arra kívánta felhasználni, hogy maximális díjszabásait emelje, jóllehet máris általános volt a panasz a Lloyd által szedett viteldíjak magassága ellen. Hiába volt azonban minden panasz és felszólalás, mert mindez megtört a társaságnak a magyar forgalom érdekeivel szemben tanusított passzív magatartásán. A Lloyd-társaság anyagi helyzete azonban folyton rosszabbodván, a társaság ismételve folyamodott állami segélyének fölemeléséért. S ez adta meg az alkalmat arra, hogy a Lloydal való szerződéses közösség megszüntetessék. A magyar kormány ugyanis egyáltalán nem volt hajlandó hozzájárulni a Lloyd állami segélyének fölemeléséhez, minek folytán már az 1890. év vége felé fölvetetett a kérdés, hogy az osztrák-magyar Lloydal fennálló közös szerződéses viszony a szerződésnek még hátralevő tartamára felbontassék és a Lloyd kizárólag az osztrák kormányval lépjen szerződéses viszonyba. Az 1891. év folyamán az osztrák Lloyd-társasággal a megegyezés minden irányban létrejött, a külügyminiszter 1891. május 12-én megkötötte a Lloydal az egyezményt az 1888. XXI. t.-cikkkel beiktatott hajózási- és postaszerződésnek 1891. december 31-ével való felbontása iránt, mely egyezmény és ezzel a Lloydal való szerződéses viszonyunk felbontása az 1891. XXIX. t.-cikkkel törvényerőre emelkedett.

A Lloyd-szerződés felbontása folytán az e társaság segélyezésére eddig általunk fizetett évi 408,200 frt. felszabadulván, ezt az összeget saját tengeri hajózásunk fejlesztésére fordíthattuk. A Lloydal eddig fennállott szerződéses viszonyunk felbontásával azonban egyáltalán nem volt érdekünk ezzel a társasággal végleg szakítani vagy éppen ellenséges viszonyba kerülni, sőt kívánatosnak mutatkozott, volt az ő érdekeit is képező, jó viszonyt és összeköttetést — habár más alakban — továbbra is fenntartani. Kétségtelen volt ugyanis, hogy azokra a levantai és indo-kinai járatokra, melyekkel a Lloyd eddig a fiumei forgalmat is kiszolgáltatta, egy önálló hazai hajózási vállalatot nem alakíthatunk, mert azt a fiumei forgalom nem lenne képes eléggé alimentálni, s ez oly nagy összegű állami segélyt igényelne, ami nem állana helyes arányban az ebből várható előnyökkel, ily körülmények közt nem is lett volna indokolt ezt a kiegészítő fogalmat a Lloydtól elvonni, ha az ennek ellátására saját jól felfogott érdekében továbbra is vállalkozik; másrészt hazai hajózásunk kellő megerősödése érdekében kívánatosnak mutatkozott, hogy a két állam segélyezett hajózási vállalatai, t. i. a Lloyd és az *Adria* egymással karöltve és nem versenyre kelve, lássák el kölcsönösen a két állam forgalmi szükségleteit. E közös érdekek figyelembe vételével a magyar és osztrák kormányok 1891. évi február 13-ikán oly egyezményt kötöttek, melynek értelmében az *Osztrák Lloyd* és az *Adria* szolgálatai mindkét állam részére külön segély nélkül kölcsönösen biztosítottak. Ez egyezmény szerint a szerződészerű és segélyezett szolgálatra nézve a forgalmi területek oly módon lettek elkülönítve, hogy a Lloyd e szolgáltatást a Keleten és Indo-Kinában, az *Adria* pedig Nyugaton (Észak- és Nyugat-Afrikát — Egyiptom kivételével — is ide értve) és Észak-Amerikában látja el. A brazil járatokat (évenként 6—6-ot) a két társaság felváltva teljesíti.

Épületlebontás miatt végeladás minden áron Schambik Edénél Corso 13.

A Fekete-tenger semlegesnek nyilvánított, aszal a kikötéssel azonban, hogy ez odessza—konstantinápolyi vonalakon — a mennyiben ezeken a Lloyd közlekedik — a magyar kormány nem fog segélyezett járatokat berendezni. A Lloyd részéről biztosított Fiume részére minden segély nélkül kéthetenként egy-egy járat Fiume—Konstantinápoly és Fiume—Szmirna közt, négyhetenként egy járat Fiume—Alexandria közt és 2 havonként egy indo-kinai járat; ezzel szemben az *Adria* spanyol járatai Trieszt részére is biztosítottak, végül kikötetett mindkét részről az egyenlő tarifális elbánás. Az egyezmény 1897. jun. 30-ig terjedőleg kötöttet.

Kelet felé irányuló tengerentuli forgalmunk ellátása az állam megterhelhetése nélkül ekként elég kedvezően biztosítván, a Lloydnak eddig fizetett évi 408,200 frt-nyi segélyösszeggel a reájuk nézve első sorban fontos Nyugati járatok szaporítását lehetett előmozdítani. Az *Adria*-társasággal e végből új szerződés kötöttet, mely az 1891. XXX. t.-cikkkel lett becikkelyezve. Eszerint az *Adria* eddigi évi 191 szerződéses járata — mely 607,980 tengeri mérföldet tett — fölemeltetett 279 járatra, 911,400 tengeri mérföld uthosszal, vagyis szaporítottat 87 járatot 303,410 tengeri mérföld-uthosszal, tehát a járatok száma 50%-al, az uthossz 50%-al szaporítottat. A társaság köteleztetett továbbá, hogy 10 gőzvéhez még 1891-ben kettőt, az 1892. év folyamán 10-et és az 1896. év végéig 3-at, tehát összesen 15-öt s az 1911. év végéig terjedő szerződésének utolsó 10 évében még 5 gőzöst beszeressen. Az *Adria* e nagy áldozatokra és kiterjesztett szolgáltatásra természetesen csak állami segélynek jelentékeny fölemelése mellett vállalkozott, korábbi szerződése értelmében az abtan megállapított járatokért évi 250,000 frt. segélyben részesült, ami a szerződésben csak fölételeken kikötött panyolországi, brazilai és nyugati külön járatokért fizetett segélyösszeggel évi 307,300 frtra emelkedett. Az új szerződésben a társaság részére évi 570,000 frt vagyis az eddiginél 262,700 frttal tehát mintegy 85%-al nagyobb államsegély biztosítottat. Ez a szerződés vetette meg biztos alapját az *Adria* — ettől kezdve — magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság azóta öröndetesen tapasztalt erőteljes fejlődésének és olymértü konzolidálásának, mely képessé teszi arra, hogy válságos viszonyok közt is hiven teljesítse szerződéses kötelezettségeit.

Az Osztrák-Magyar Lloyd közös szerződésének felbontása nemcsak az *Adria* nyugati járatainak jelentékeny kiterjesztését vonta maga után, de lehetővé, sőt szükségessé tette azt, hogy parthajózáunk is ugyancsak tetemesen kibővíve s egységes keretbe illesztve újra szerveztessék. Szükséges volt ugyanis gondoskodni arról, hogy a Lloyd által felhagyott *fiume—dalmáciai* és *isztriai* hajójáratok póltassanak s ezekben a viszonylatokban oly rendszeres járatok rendeztessenek be, amelyek az e forgalmi relációhoz fűződő kereskedelmi igényeket minden tekintetben kielégíteni képesek. Ezen cél elérése végett leghelyebbnek mutatkozott két kis parthajózási vállalatot, t. i. a *Sverljuga és társai* fiumei és a *Krajács és társa* féle zenggi társaságot egyesíteni s ez aiaapon egy életképes nagyobb önálló parthajózási vállalatot létesíteni. Így jött létre a *Magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság* egy millió forint alaptőkével, mely az 1891. évi május 2-án kötött szerződés értelmében 1892. január 1-étől a *fiume—dalmáciai* és *isztriai* viszonylatokban ugy a személy-, mint az áruforgalom közvetítését elvállalta s hajójárat 14-re (1500 tonnára) emelte. A szerződés 10 évre kötöttet s a társaság részére az első 5 évben évi 105,000 frt, a második 5 évben évi 110,000 frt államsegély biztosítottat.

A forgalmunk szempontjából szintén kiváló értékkel bíró velencei és anconai összeköttetés biztosítása céljából *Schwarcs* Lipót vállalkozóval ugyancsak 1891-ben új szerződés kötöttet, mely szintén 1892. január 1-én lépett életbe. Ez a szerződés — melylyel a nevezett vállalkozónak évi 35,000 forint államsegély biztosítottat, — csupán határozatlan

időre kötöttet, félévi kölcsönös felmondás mellett.

Amíg a hazai tengeri hajózási önállósítása, kiterjesztése és fejlesztése érdekében ily messzemenő szemes intézkedések tétettek, Fiume városa és kikötője forgalmi szempontból egy nevezetes forduló ponthoz jutott. 1891. július 1-én ugyanis 174 évi fennállás után megszűnt Fiuménak még VI. Károly császár által engedélyezett és Mária-Terézia királynő által megerősített szabadkikötői kiváltsága s a fiumei szabadkikötő területe — az 1891. évi XVIII. t.-cikk által — az osztrák-magyar vámterületbe bevonatott. Hogy azonban a kikötőben a tengeri kereskedelmi forgalom továbbra is korlátozás nélkül szabadon mozoghasson, a kikötő területének legnagyobb része szabadkikötővé (punto franco) nyilvánítottat.

Tengeri áruforgalmunknak rendszeres kiszolgálása az államilag segélyezett hajózási vállalatok, valamint a Lloyd járatai által immár mindazon viszonylatokban biztosítva volt, amelyek különösen kivételünk szempontjából fontos piacokat képeztek.

Emellett azonban szükségesnek mutatkozott, hogy tengeri hajózáunk lehető függetlenítése terén még tovább is menjünk s lehetővé tegyük, illetőleg elősegítsük oly hazai hajózási vállalatok létesítését, amelyek a szabad hajózában álljanak külkereskedelmünk szolgálatába s így készítsék elő és tegyék lehetővé a magyar kereskedelem részére új piacok, új összeköttetések megszerzését. Hogy ezt elérhessük, egyrészt a hajók beszerzését kellett valamelyes díjazással honorálni. Így jött létre a tengeri szabadhajózási állami segélyezéséről 10 évre alkotott 1893. évi XXII. t.-cz., mely az állammal szerződéses viszonyban nem álló magyar tengeri hajózási vállalatok által beszerzett hajók után, nagyságához, illetve tonnantartalmukhoz mért beszerzési segélyt s a magyar forgalom érdekében tett utak után bizonyos külön segély (u. n. mérföldpénzt) állapít meg. Ennek a törvénynek különösen a hajóbeszerzéseket illetőleg meglehetősen kedvező eredménye volt, amennyiben ennek alapján tengeri hajóállományunk 15 nagyobb gőzessel szaporodott; a hazai forgalomnak azonban ezek a hajók édes-keves szolgálatot tettek, minek oka jórésben a törvény által megszabott mérföldpénz csekélységében keresendő, habár ehhez az is hozzájárult, hogy a szerződéses hajózási vállalatok a magyar forgalom igényeit egyelőre maguk is legnagyobbbrészt kielégítették s igyekeztek a forgalmat lehetőleg magukhoz vonni. S ez a törekvés nem is maradt siker nélkül, mert e vállalatok forgalma évről-évre jelentékeny emelkedést mutatott s különösen a kisparthajózás oly szép lendületnek indult, aminőre szinte alig lehetett előre számítani. A Magyar-horvát tengerhajózási társaság 1892-ben átvette a *fiume—buccarii* járatok ellátását is, s ami ennél még fontosabb, Fiume és Brazza dalmát sziget kikötői között is rendezett be járatokat, miáltal Fiuménak több dalmát kikötővel új és rendes összeköttetés biztosítottat.

KÜLÖNFÉLE.

— Szerencsétlenül járt színész.

Szombaton délután az abbáziai szintársulat első énekesnője, *Alsbach* Margit, aki két héttel ezelőtt Fiumében is vendégszerepelt, motorkerékpáron kirándulást tett *Gelles* abbáziai kereskedővel Lovrana felé. Egy másik motorkerékpáron *Wiet* színész kísérte őket egy barátja társaságában. A két motorkerékpár, melynek mindegyikéhez hozzá volt csatolva a mellékülék, meglehetősen gyorsasággal haladt előre az uton. Lovranán tul *Wiet* egy fordulónál meg akarván előzni az előtte haladó *Gelles*-t, gyorsabb tempót vett, de *Gelles* motorkerékpárja helytelen irányban tért ki előre, minek következtében egymásba ütközött a két jármű. *Gelles* motorkerékpárja a levegőbe ugrott és messzire dobt a két rajta ülőt. *Gelles* fején és karján szenvedett kisebb sérü-

lést, míg *Alsbach* kisasszony oly szerencsétlenül esett az ut mentén levő sziklára, hogy homlokcsontja és arccsontja betörtött és sebeitől patakzott a vér. *Wiet* az eszméletén kívül levő színésznőt felkapta épen maradt motorkerékpárjára és teljes gyorsasággal hajtott vele egy lovranai orvoshoz, aki bekötötte a művésznő súlyos sebeit. *Alsbach* kisasszonyt most abbáziai lakásán ápolják. Felépülése mindenestre heteket fog igényelni.

— **A kereskedelmi és iparkamara** holnap, kedden este hat órakor ülést tart. A nyilvános ülés után zárt ülés lesz.

— **Jön a Pannónia.** A kivándorlókat szállító *Pannónia* Cunard-gőzös alkalmasint ma este indul el Triesztből és holnap délután Fiuméba érkezik. Az Amerikából érkezett 77 visszavándorló Triesztből vasuton utazott tovább, Trisztből tehát csak néhány New-Yorkba tartó utas jön a hajóval Fiuméba. Itt ezideig körülbelül 1000 kivándorló jelentkezett.

— **Pinczerek bálja.** A helybeli pinczerek e hó 18-án a Deák-szálló nagytermében táncmulatságot rendeznek, melynek jövedelmét jótékony célra és egy állásközvetítőiroda létesítésére fogják fordítani. Belépődíj: személyjegy 2, családjegy 4 korona. — A hajószakácsok és pinczerek segélyegyesülete pedig e hó 27-ére tervez táncmulatságot, amelyet a Fenice-szinkörben szándékoznak megtartani.

— **Hajók forgalma.** A tegnapi és mai nap folyamán a következő hajók érkeztek kikötőnkbe: A *Thalia* Orient-gőzös Triesztből; az *Árpád* *Adria*-gőzös Marseilleből és Calaisből különféle árukkal és a *Varnaw* német gőzös szénrel rakodva Angliából.

— **Hajózási társulatok fuziója.** Hamburgból táviratozzák: A Hamburg-Amerika Linie az Anglo-american-Nile-Steamers and Hotels-Company-val szerződést kötött, amely szerint az utóbbi társaság alaptőkéjét felemeli. A részvények egy részét a Hamburg-Amerika Linie veszi meg. Az új társaság mielőbb több fényes berendezésű turista-gőzöst rendel. A társaság európai és amerikai képviselőivel a Hamburg-Amerika Liniet bízták meg.

— **Uj szerb hajózási vonal.** A varnai osztrák magyar alkonzul jelentése szerint a Szerb dunagőzhajózási társaság és a Nord-deutscher Lloyd között megállapodás jött létre Genuába való közvetlen áruhajózási szolgálat létesítése iránt. A Lloyd gőzhajói érinteni fogják Brailát és a bulgáriai kikötőket.

— **A tenger áldozata.** A *Catania* olasz vitorláhajó tegnap Lissa mellett elvesztette egy emberét. Erős szirokkó dühöngött, amely magasra korbácsolta a tenger hullámain s egy felcsapó hullám lesodorta a hajóról *Ciarenza* Antal cataniai illetőségű 23 éves matrózt, aki a hajó orránál foglalatostkodott. A szerencsétlen ember megmentésére tett minden kísérlet hasztalan volt; a hullámok egyre távolabb sodorták a hajótól és hosszabb küzdelem után társai szemelátára a tengerbe vésztet.

— **A harminczmillió vaggonmegrendelés.** Megirtuk, hogy a kormány az állandó vagonhiányon ugy akar segíteni, hogy ötezer teherkocsit és hatszáz darab személyszállító kocsit rendel meg az egyes vagongyáraknál. A nagy vagonmegrendelést a közel jövőben akarják keresztülvinni. Most felszólítják a gyárakat, adják be ajánlataikat. Vörös László a megrendelésnél — hir szerint — az eddigi kvótát akarja figyelembe venni.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

IRIS

Piazza Elisabetta 2. sz.

(Whitehead palota).

Felkérjük a t. cz. közönség, a bronz és terracotta műtárgyak megtekintésére.

A belépés szabad és vásárlásra nem kötelez.

A műtárgyak kiállítása állandó.

Kiváló alkalom ajándékok vásárlására.

Varieté Susák szálloda

Ma és naponta

Fővárosi

Varieté Előadás

6 hölgy. 6 férfi.

Jacques Paul!!

a leghíresebb német komikus vendégjátéka.

Számos látogatást kérnek

Blumau és Steinau igazgatók.

Válóperben levő,

fess, nyugdíjképes állású 33 éves úriember, szép, csinos nővel óhajtat közös háztartásra lépni.

Ajánlatok poste restante „Adria” címén a fiumei főpostára küldendők. 13-8

Előfizetések és Hirdetések „A Tengerpart”

kiadóhivatalához

Adria Palota, Riva Szápary
czimzendők.

Fiume első magyar rizshántoló- és rizs keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség

fénykeményítő

táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Őszi és téli ujdonságok !!

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlő-
szobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, pré-
mek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban
egyedül **WEISS M.** cégnél kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIEST, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem, bársony, butorszövet, kész fehérnemű, keztük, csipkeárak, szőnyegek, nyakravalók és mindennemű disztárgyak eladása.

Szabott árak! Szabott árak!

Mengasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállítanak.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett Szigorú pontosság és kiváló szakértelem
A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Via Germania 1. ajtó 7.

Használt és új Zsák raktár

bel- és külföldi gyártmányú új- és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

11-208

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO”

„Adria” palota, FIUME palazzo „Adria”.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászatra vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCE

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.